

JAK SE EVROPA MŮŽE ZBAVIT ZÁVISLOSTI NA RUSKÉM PLYNU, ROPĚ A UHLÍ?

František Marčík - 5.5.2022

Jak se Evropa může vypořádat se svou závislostí na ruských fosilních palivech? Na to odpovídá seznam relevantních reportů a studií a shrnutí konkrétních návrhů a opatření, který přinesly přední světové instituce, konzultační společnosti, think-tanky a akademická pracoviště. Evropští odborníci, ekonomové i politici nehledají důvody, proč něco nelze, ale způsoby, jak se co nejefektivněji, nejbezpečněji a nejlevněji zbavit ruských fosilních.

Doporučení a opatření, jež uvádějí autoři odkazovaných materiálů, je možné shrnout takto:

Regulační, diplomatická a obchodně politická opatření

- částečné nahrazení plynu ropou a uhlím,
- žádné nové smlouvy o dodávkách plynu s Ruskem,
- společné nákupy plynu – mezinárodní poptávkový kartel EU,
- diverzifikace zdrojů LNG,
- nové dlouhodobé smlouvy s neruskými dodavateli plynu,
- zvýšení kapacity plynovodů (flexibilita plynové infrastruktury, propojení a „zvícsměrnění“),
- modernizace a digitalizace infrastruktury v elektroenergetice, realizovaná například zrychlenou či včasnou implementací evropského energetického balíčku Clean Energy for All,
- povinné stanovení tarifů pro ruskou energii nebo cenový strop,
- zvýšení těžební kapacity v evropských zemích,
- jednotná EU pravidla pro distribuci plynu z EU zásobníků,
- posouzení zranitelnosti členských států a společností EU vůči ruskému tlaku,
- povinnost minimálního skladování plynu s cílem zvýšit odolnost trhu,
- energetický pakt mezi EU a USA, který by umožnil využívání volné kapacity,
- společné diplomatické úsilí vůči producentům OPEC,
- regulační kroky jednotlivých vlád, vč. částečného omezení dodávek pro průmysl,
- větší technologická a ekonomická pomoc velkým

spotřebitelům LNG při rozvoji obnovitelných zdrojů energie (OZE),

- vytvoření komplexní sítě zemí s podobnými ambicemi, opatřeními a mechanismy směrem k Rusku,
- monitorování toků ropy,
- sankcionování bank, obchodních firem, soukromých pojišťoven nákladu a přepravních služeb usnadňujících vývoz ruské ropy.

Obnovitelné zdroje a úspory energií

- maximalizace výroby ze stávajících zdrojů s nízkými emisemi,
- rychlejší realizace projektů úspor energie a energetické účinnosti v budovách a průmyslu,
- dočasné nastavení termostatů pro spotřebitele snižující spotřebu tepla v budovách,
- rychlejší a masivnější výstavba nových větrných a solárních projektů, včetně plovoucích fotovoltaických a agrivoltaických projektů,
- výměna plynových kotlů za tepelná čerpadla a kogenerační jednotky na bioplyn a biometan,
- dekarbonizace zdrojů flexibility (velkokapacitní baterie, atp.).

Jaderná energie

- zastavení a zvrácení postupného ukončování jaderné energetiky v Dánsku, Švédsku a Belgii,
- mimořádné kroky k lepšímu využití francouzského reaktorového parku.

Finanční a daňové nástroje

- opatření na ochranu zranitelných spotřebitelů elektřiny před vysokými cenami,
- vázaný účet EU na vyplacení části zadržovaných plateb Rusku, z něhož by po válce příslušná část mohla jít do Ukrajiny na nápravu válečných škod,
- sankční daň/tarif na ruskou ropu, cenové stropy nebo daň na veškerý dovoz fosilních paliv z Ruska,
- embargo na vývoz ruské ropy, plynu a uhlí,
- kvóty pro postupné a podmíněné ukončení veškerého dovozu ruské ropy.

Behaviorální změny

- výzva politiků a veřejně známých osobností směrem k široké veřejnosti ke snížení spotřeby energie,
- vzdělávací kampaň o úsporách energie a energetické účinnosti
- rozsáhlý poradenský program úspor energie pro domácnosti, podpora energetického managementu obcí a povinnost dodavatelů dosahovat úspor u zákazníků (Energy Savings Obligations dle EED).

Seznam studií:

IEA: A 10-Point Plan to Reduce the European Union's Reliance on Russian Natural Gas

[iea.org](https://www.iea.org)

IEA: Reliance on Russian Fossil Fuels Data Explorer - How much of their oil, natural gas and coal do OECD and EU countries import from Russia?

[iea.org](https://www.iea.org)

Foreign Affairs: The Kremlin's Gas Wars - How Europe Can Protect Itself From Russian Blackmail

[foreignaffairs.com](https://www.foreignaffairs.com)

Nature/Bruegel: Cutting Putin's energy rent: 'smart sanctioning' Russian oil and gas
Three ways Europe could limit Russian oil and gas revenues.

[bruegel.org](https://www.bruegel.org)

Bruegel: Can Europe manage if Russian oil and coal are cut off?

[bruegel.org](https://www.bruegel.org)

Bruegel: Can Europe survive painlessly without Russian gas?

[bruegel.org](https://www.bruegel.org)

Bruegel: Preparing for the first winter without Russian gas

[bruegel.org](https://www.bruegel.org)

Bruegel: The European Union demand response to high natural gas prices

[bruegel.org](https://www.bruegel.org)

EMBER, E3G, RAP, Bellona: EU can stop Russian gas imports by 2025

ember-climate.org

Mark Lynas, Rauli Partanen, Joris van Dorp: SWITCH OFF PUTIN - UKRAINE ENERGY SOLIDARITY PLAN - How we can stop funding Putin's war machine

switchoffputin.org

Oxford Energy: Russian gas to the EU: to sanction or not to sanction

oxfordenergy.org

Oxford Energy: Thoughts on the impact of foreign companies exiting the Russian oil and gas industry

oxfordenergy.org

Oxford Energy: Russia-Ukraine crisis: Implications for global oil markets

oxfordenergy.org

Plea for a Cooperation Programme for Rapid Energy Savings by and for citizens, companies and government: Five billion cubic metres less natural gas within a year

kornelisblok.home.blog

Nikos Tsafos, CSIS: Europe needs a smarter way out of Russian gas

euractiv.com

ECONtribute: What if? The Economic Effects for Germany of a Stop of Energy Imports from Russia

econtribute.de

DIW: Energieversorgung in Deutschland auch ohne Erdgas aus Russland gesichert

diw.de (PDF)

diw.de

Ricardo Hausmann: The Case for a Punitive Tax on Russian Oil

project-syndicate.org

Intereconomics/Bruegel: The EU without Russian oil and gas

[bruegel.org](https://www.bruegel.org)

HBS: Analyse und Bewertung eines Strafzolls auf russische Öl- und Gasimporte

boell.de